

Den irriterande pressen

Socialdemokraternas ovilja mot den icke partistyrda pressen, främst den liberala pressen, kommer oavbrutet fram i föredrag och artiklar. Förra sommaren klagade man i en rad tidningar över att partiet med de flesta rösterna inte också hade de största tidningsupplagorna, och man antydde förstulet att något rejält, något i lagform, borde göras åt den saken. Ty det har visat sig svårt att vinna läsare i önskad omfattning på mera ordinarie sätt. Partiets organisationer betalar väldiga summor till sina tidningar, men det hjälper inte. Det är lätt att genom uttaxerade bidrag från medlemmarna få in de pengar som behövs, men det är inte så lätt att få samma människor att köpa och läsa de tidningar de betalar för. Man förstår hur lockande det är med ett slags tvångsköp, så att reglering, likriktning och en av överheten kontrollerad ordning införes även på detta område.

Några bidrag i Morgon-Tidningen på senaste tiden visar vilka polemiska konster som tillgrips. På kultursidan råder med märklig naivitet en författare familjen Bonnier att göra sig av med Dagens Nyheter, eftersom tidningen avskräcker arbetarna från att köpa Bonniers böcker; han glömmar att nämna att Dagens Nyheter är Sveriges ojämförligt största arbetartidning. Samtidigt med sådana hugskott serveras påståendet att denna tidning styres inte av sin redaktionella ledning, utan av "storfinansens" i familjen Bonniers gestalt — men varje krav på konsekvens är denna förvirrade ilska främmande. Senast här den kåsör i Morgon-Tidningen vars smålustighet utnyttjas för särskilt tarvliga ärenden förklarar att ledarskribenterna hos oss inte tror på vad de skriver, ännu en variant av oartikulerat obehag.

I denna samling utbrott passar hr Erlanders uttalanden om pressen i remissdebatten väl in. De liberala tidningarna, säger han, har olika åsikter och lockar därigenom skilda grupper av väljare, men folkpartiet uppträder tämligen enigt. "Är det inte ett sätt att undergräva folks förtroende för demokratin?" heter det i Morgon-Tidningens version av talet. Enligt det nu publicerade snabbprotokollet från remissdebatten har statsministern uttryckt sig något längre och suddigare, men meningen är uppenbarligen densamma: "Jag tror att det är ett sätt som mer effektivt undergräver tilliten till demokratin än många av de ting som är föremål för diskussion i demokratin."

Alltså, att ett partis tidningar har skilda meningar blir ett

företräder tidningsledningens åsikter. Därmed följer att inom ett visst parti skilda åsikter framträder; att naturens nyck skulle göra liberalismens tidningschefer till kopior av hr Ohlin lär varken denne eller hr Erlander räkna med. Men det är just denna frihet som är hr Erlander förhållig; han uppmanar till samma solida lydnad inom folkpartiet som inom socialdemokratin. Och det sker i demokratin namn!

Eller menar hr Erlander något listigare? Tror han att folkpartiets ledning beordrar tidningarna att ge uttryck åt skilda meningar för att locka folk från alla krokarna? Alldeles omöjligt att han tänker så är det inte, hur oroväckande det än kan synas.

Statsministerns uttalande borde, tycker man, väcka uppseende. Det är dock något märkvärdigt med en demokratisk regeringschef som fordrar likriktning inom varje partis press och i meningsbrytningarna ser ett hot mot demokratin. I de flesta länder skulle en liknande deklaration ha mött förbitterade gensagor. Men i Sverige bryr man sig knappast om den. Hr Erlander har än en gång varit slarvig och tanklös, det är väl snarast reaktionen. Men även i den slarviga tanklösheten brukar det finnas ett uns av realitet. Den socialdemokratische ledarens uttalanden kan ej betraktas som alldeles ofarliga, hur sakligt undermåliga de än är.

sätt att undergräva demokratin. Enhetlighet i åsikterna bör det vara. Och enhetlighet i åsikterna kan ju inte rimligen tänkas annat än om tidningarna följer partiledningen. För sitt eget parti fastslår hr Erlander alltså att pressen skall vara partidisciplinerad. I stort sett är denna erinran till partiredaktörerna obehövlig: disciplinen är god, enligt många så god att den socialdemokratiska pressen verkar som ett eko av regeringens deklarationer, som en tal-kör i partiuniform. Typiskt är att Morgon-Tidningen gärna använder truppbetäckningar för partierna (hr Erlanders fänika osv.); även om detta markerar ett stackars försök att vara spirituellt, visar det hur naturligt man betraktar partichefen med en gammal knekts tjänande blick. Men så vill statsministern ha det; de partitidningar som reagerat mot eftergifterna åt storbönderna eller krävt hr Hedlunds avgång har fått den pisksnärt de förtjänat.

Men enligt den Erlanderska synen är det liberalerna som undergräver demokratin. Med en fri press brukar man mena dels att staten inte begränsar friheten, dels att tidningarna